

Мінько В. О., студент
Каширіна І. В., викл.
Запорізький національний технічний університет

СПЕЦИФІКА ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ В ТЕХНІЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ

На сучасному етапі теорія інтертекстуальності, в якій відображено діалогічні концепції М. Бахтіна, Л. Франка (1990), ідеї філософів-пост-структуралістів Ж. Дерріди, М. Фуко та літературознавців-пост-структуралістів Р. Барта і Дж. Крістевої, є предметом зацікавленості як лінгвістичних, так і перекладознавчих студій.

Питання жанроформуючого потенціалу інтертекстуальності детально опрацьовано Н. Оніщенко (2008), Н. Чупріною (2008), О. Кулаковою (2011), в той час як інтертекстуальність в науковому дискурсі вивчають О. Михайлова (1999) та Н. Корольова(2004). Дослідженню проблеми інтертекстуальності присвячені наукові розвідки Н. Пьєге-Гро [1] та В. Чернявської [2]. Визнання значущості інтертекстуальності при сприйнятті наукового тексту зумовило потребу вивчення цієї проблеми з позицій реалізації категорії інтертекстуальності в «малому жанрі» – науковій статті.

Широкий науковий загал одноставно визначає інтертекстуальність як наявність у тексті слідів інших текстів, та як

діалогічний зв'язок тексту у семіотичному універсумі як з попередніми (рекурсивний зв'язок), так і з подальшими (прокурсивний зв'язок) текстами. Таким чином, реалізовано текстовий процес, текстову динаміку. Звідси витікає думка відносно між текстових зв'язків у науковому дискурсі як засобу продукування, передавання та зберігання наукової інформації.

З п'яти типів інтертекстуальних відносин (за Ж. Женнетом) в жанрі наукової статті продуктивним є, безперечно, спів існування двох чи більше текстів в одному, у випадку дотримання наукової етики прикладом такої реалізації інтертекстуальності буде цитування, у випадку порушення етичних засад – плагіат. Цитування може бути первинною чи вторинною.

Загальний прагматичний потенціал цитування включає референційну, оцінну, етикетну та декоративну функції.

Отже, інтертекстуальність в науковій статті виступає архітектонічним принципом становлення наукового тексту шляхом актуалізації зв'язків одного тексту з такими прецедентними феноменами, як цитата, на рівні змісту, структури та жанрово-стилістичних особливостей. Однак, цитування, як часто вважають неопіти на теренах науки, не є джерелом для відживлення змісту наукової статті. Радше відбувається трансформація змісту обох текстів, і від схрещення народжується те, що М. Бахтін назвав смисловим гібридом. Відбувається саморегуляція системи, що дає змогу говорити про синергетичний характер інтертекстуальності в жанрі наукової статті.

Встановлення автором рекурентних чи прокурентних відносин призводить до включення в текстову тканину фрагментів прецедентних текстів і ставить її на меті вирішення проблеми когнітивного дисонансу. Відбувається саморегуляція системи, що дає змогу говорити про синергетичний характер інтертекстуальності в жанрі наукової статті.

Що стосується розгляд інтертекстуальності з позиції перекладознавства, слід зазначити форми репрезентації інтертекстуальних одиниць в жанрі наукової статті. До таких відносимо цитатні імена (власне цитатні імена та заголовки наукових та літературних творів, назви творів інших видів мистецтва), цитати з національних літератур, автоцитати тощо. Цитатні імена (власне цитатні імена та заголовки наукових та літературних творів, назви творів інших видів мистецтва), цитати з національних літератур, автоцитати тощо перекладають залежить від їх приналежності до спільного інтертекстуального простору адресанта і адресата статті.

Література

1. Пьеге-Гро Н. Введение в теорию интертекстуальности. М. : ЛКИ, 2008. 240 с.

2. Чернявская В. Лингвистика текста: Поликодовость, интертекстуальность, интердискурсивность. М. : Либроком, 2009. 248 с.